

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
22/00868-2

Saksbehandler:
Hilde Silkoset

Dato:
14. november 2022

Invitasjon til å gi innspill til opptrappingsplan for psykisk helse

Barneombudet takker for muligheten til å gi innspill til opptrappingsplanen for psykisk helse. Vi er glade for initiativet og vi mener det er nødvendig å få en bedre innsikt i hvilke erfaringer mennesker med innvandrerbakgrunn og minoriteter har med det psykiske helsetilbudet i Norge. Rapporten «Hvem skal jeg snakke med nå»ⁱ ser på utfordringer og suksessfaktorer ved det psykiske helsetilbudet i kommunene. I arbeidet med rapporten hadde vi møter med fagorganisasjoner, forskningssentre, interesseorganisasjoner og brukerorganisasjonerⁱⁱ, og besøkte seks kommuner der vi snakket med ansatte i tjenestene, ungdommer og foreldre som hadde mottatt hjelp. Deltagerne ble invitert til å gi innspill om sine erfaringer med dagens psykiske helsetilbud til barn og unge i kommunen og hva de mente skal til for at tilbudet blir best mulig.

Tilgjengelighet er en viktig faktor for å kunne nå ut med psykisk helsehjelp til de som trenger det. I noen tilfeller betyr det at tjenesten må drive oppsøkende arbeid og kunne organisere hjelpen som et mer ambulante tilbud. I våre innspillmøter med organisasjoner og kommuner i forbindelse med rapporten ble det løftet frem som en utfordring at tilbudene ikke er like tilgjengelige for alle. «Ressurssterke» foreldre som har kjennskap til tjenestene og god systemforståelse, klarer i større grad å ivareta barnets rett til helsehjelp og ser ut til å være overrepresentert blant dem som benytter seg av tilbudene i kommunen. Familier og barn med flerkulturell bakgrunn blir av mange løftet frem som en gruppe som i mindre grad henvender seg til hjelpetjenestene.

Vi ønsket i arbeidet med rapporten å se på hvorvidt kommunene lykkes med å nå barn og unge med flerkulturell bakgrunn. Det var imidlertid vanskelig å rekruttere ungdom og foreldre fra disse gruppene, og det varierte i hvilken grad kommunene hadde konkrete tiltak for å nå denne gruppen. Dette bekrefter tilbakemeldingene vi fikk fra organisasjoner om at hjelpen ofte ikke når ut til disse gruppene.

Nedenfor trekker vi frem noen av innspillene vi fikk i møter med organisasjonene og deres forslag til tiltak

Tilgjengelighet for psykiske helsetjenester

- Familier og unge med flerkulturell bakgrunn henvender seg i mindre grad til hjelpetjenestene. Informasjon og tjenester må nå ut og treffe alle.
- Det kan se ut som at språkbarrierer kan hindre at informasjon om psykisk helsetilbud og foreldrestøttende tiltak når ut til foreldre med innvandrerbakgrunn. For en del i denne gruppen er helse kun forbundet med fysisk helse. Foreldrene blir derfor viktige for å skape en forståelse for hva psykisk helse er, og hva psykisk helsehjelp kan bidra med.
- Det er en risiko for at hjelpeapparatet ikke fanger opp symptomer på psykiske plager på grunn av språk eller kulturelle barrierer.
- Bruk av tolk varierer og kan være utfordrende i behandling for psykiske plager.
- Trossamfunn kan være viktige formidlere av kontaktinformasjon for psykisk helsehjelp. Det kan være lettere å stole på formidlere fra trossamfunnet enn fra informasjon som kommer fra kommune eller stat.

Ønsker for fremtidige tilbud

- Det er behov for et kompetanseløft for fagfolk i kommunene om unge flerkulturelle og psykisk helse.
- Det er behov for lett tilgjengelige og fleksible tjenester. Lett tilgjengelige tjenester som samsvarer med behov, reduserer risiko for psykisk uhelse og gjør det enklere for foreldre å navigere i systemet. Foreldre trenger ofte sorteringshjelp og veiledning for å kunne finne frem til riktig hjelp.
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har minoritetsrådgivere utplassert ved utvalgte ungdomsskoler og videregående skoler. Minoritetsrådgivere jobber primært med problemstillinger knyttet til negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og æresrelatert vold. Dette er områder som berører psykisk helseⁱⁱⁱ. Det er ønskelig at tilbudet utvides slik at de når flere.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Med vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Hilde Silkoset
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

ⁱ [Hvem-skal-jeg-snakke-med-na.pdf \(barneombudet.no\)](#)

ⁱⁱ Faglig råd for PPT, FFKF (faglig forum for kommunalt flyktningarbeid), Helsedirektoratet sammen med HelseFonna, KS, Landsgruppa for helsesykepleiere, Legeforeningen, Mental Helse Ungdom, NAPHA (Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid), NUBU (Nasjonalt utviklings senter for barn og unge), Psykologforeningen, RBUP Øst og Sør, Regionsenter for barn og unges psykiske helse, Unge funksjonshemmede, Ungdom og Fritid og Voksne for barn.

ⁱⁱⁱ [Mandat for IMDis minoritetsrådgivere](#)